

Lausunto

11.02.2026

Asia: VN/29126/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi valtioneuvoston asetuksiksi (teollisuuspäästädirektiivi)

Lausunnonantajan lausunto

Yhteenveto kommentteistanne hallituksen esitysluonnoksesta ja asetusluonnoksista lausuntokoosteen laatimista varten

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 5–67 § sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 72–82 a § sekä niiden perusteluihin (7 luku Direktiivilaitoksen lupaharkinta)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 85 a–85 c § sekä niiden perusteluihin (tietopalvelut)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 110 a–110 e § sekä niiden perusteluihin (direktiivieläinsuojat)

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykäliin 123–212 § sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne ympäristönsuojelulain pykälään 232 b § ja siirtymäsäännöksiin sekä niiden perusteluihin

-

Kommenttinne vaikutusarviointeihin (HE-luonnoksen luku 4.2 Pääasialliset vaikutukset)

-

Muut kommentit hallituksen esityksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

-

Kommentit ympäristönsuojelusta annettuun valtioneuvoston asetukseen ehdotettuihin muutoksiin

-

Kommentit ehdotettuihin muihin asetusmuutoksiin: valtioneuvoston asetus suurten polttolaitosten päästöjen rajoittamisesta, valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta ja valtioneuvoston asetus titaanidioksidia tuottavien laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta sekä teollisuuspäästädirektiivin täytäntöönpanon edellyttämistä muutoksista seuraaviin valtioneuvoston asetuksiin. Yksi asetuksista on valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Rakennusteollisuus RT ry toteaa, että lausunnolla olevaa asetusluonnosta on muutettava, sillä teollisuuspäästädirektiivi on alun perin implementoitu virheellisesti. Muutettavaan asetukseen on lisättävä 14 §:n muutos.

Aikaisemmassa implementoinnissa tapahtunut virhe

Teollisuuspäästädirektiivin 2010/75/EU 46 artiklan 2 kohdan mukaan:

2. Jätteenpolttolaitosten ja jätettä käyttävien rinnakkaispolttolaitosten päästöt ilmaan eivät saa ylittää liitteessä VI olevassa 3 ja 4 osassa vahvistettuja tai mainitussa liitteessä olevan 4 osan mukaisesti määriteltyjä päästöjen raja-arvoja.

Jos jätettä käyttävässä rinnakkaispolttolaitoksessa yli 40 prosenttia tuloksena olevasta lämmön luovutuksesta on peräisin vaarallisesta jätteestä tai laitoksessa rinnakkaispoltetaan käsittelemätöntä sekalaista yhdyskuntajätettä, sovelletaan liitteessä VI olevassa 3 osassa vahvistettuja päästöjen raja-arvoja”.

Kyseistä teollisuuspäästädirektiivin kohtaa ei ole muutettu nyt implementoitavana olevassa muutoksessa.

Jätteiden polttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (151/2013) 14 §:n mukaan:

”Jätteenpolttolaitos sekä jätteen rinnakkaispolttolaitos, jossa poltetaan käsittelemätöntä jätelain 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua sekalaista yhdyskuntajätettä tai vaarallista jätettä, on suunniteltava, rakennettava ja varustettava ja sitä on käytettävä siten, että savukaasun epäpuhtauksien pitoisuudet eivät ylitä tämän asetuksen liitteessä 2 ilmaistuja päästöjen raja-arvoja.

Muu kuin 1 momentissa tarkoitettu jätteen rinnakkaispolttolaitos on suunniteltava, rakennettava ja varustettava ja sitä on käytettävä siten, että savukaasun epäpuhtauksien pitoisuudet eivät ylitä tämän asetuksen liitteessä 3 ilmaistuja päästöjen raja-arvoja.

Päästöjen raja-arvojen noudattamisen valvomiseksi tehtävien mittausten tulokset on muunnettava 20 §:n mukaisesti”.

Jätteenpolttoasetuksen 14 §:stä puuttuu teollisuuspäästädirektiivin sallima rinnakkaispolttolaitosten 40 % mukainen kevennys vaarallisen jätteen polttamista koskien.

Petteri Orpon hallituskaudella EU:sta tulevaa sääntelyä on implementoitu minimiin ja pyritty hyödyntämään kansalliset joustot. Teollisuuspäästädirektiivin muutosten yhteydessä on helppoa korjata aiempi virhe, joka estää vaarallisten jätteiden käyttämisen raaka-aineena.

Vaarallisen jätteen käyttö raaka-aineena

Vaarallista jätettä polttavat tällä hetkellä Suomessa RT:n tietojen mukaan vain Fortum Waste Solutions Riihimäellä (aiemmin Ekokem) ja Vantaan Energia. Vaarallista jätettä voitaisiin hyödyntää raaka-aineena sementin valmistuksessa, jos teollisuuspäästädirektiivi implementoitaisiin oikein niin, että rinnakkaispoltto mahdollistettaisiin. Nykyinen implementointi estää vaarallisen jätteen polton sementtitehtaassa Suomessa.

Fossiilisten polttoaineiden korvaaminen jäteperäisillä polttoaineilla on sementin valmistukselle määritettyä parasta käytössä olevaa tekniikkaa. Jätteenpolttolaitoksista poiketen sementtitehtaissa kyse ei ole pelkästä jätteiden hävittämisestä, vaan jokainen hyödynnetty tonni vähentää suoraan Suomessa tarvittavaa kivihiilimäärää ja vähentää muodostuvia kasvihuonekaasuja. Jäteperäiset polttoaineet sopivat sementtiuuneihin hyvin, sillä polttolämpötila on huomattavan korkea, viipymäaika pitkä ja palaminen puhdasta. Poltosta ei muodostu jäännöstuhkaa, sillä myös polttoaineen pala-maton osuus hyödynnetään osana raaka-aineena osana valmistuvaa lopputuotetta.

Sementin valmistuksessa muodostuu esimerkiksi enemmän CO-päästöjä kuin energiantuotantolaitoksissa. Nämä päästöt muodostuvat käytetystä polttoainetyypistä riippumatta. Vaarallisen jätteen poltosta ei muodostu kivihiilen polttoa suurempia päästöjä. Teollisuuspäästädirektiivin mukaan rinnakkaispolton raja-arvojen käyttö on siksi perusteltua myös vaaralliseksi jätteeksi luokiteltuja polttoaineita poltettaessa. Suomessa tulkinta on ainoana EU-maana tästä täysin poikkeava.

Jätteenpolttolaitoksilta edellytetään 1100 °C lämpötilaa. Sementtiteollisuudessa materiaalin lämpötila on 1400 °C ja kaasun lämpötila yli 2000 °C. Sementtiteollisuuden jätteenpoltto on tunnustettu parhaaksi käytettävissä olevaksi tekniikaksi (BAT) EU-tasolla.

Ongelma ei johdu vaarallisista jätteistä, vaan vaarallisen jätteen polton CO-raja-arvot ovat niin tiukat, että niihin ei päästä edes kivihiiltä poltettaessa. Tämä tekee vaarallisten jätteiden rinnakkaispoltoasta käytännössä mahdotonta Suomessa.

Lievennyksen säätämisen vaikutukset

Sementin valmistaja ei voi tällä hetkellä lähteä selvittämään, mistä tulevaa ja mitä vaarallista jätettä polttaisi, sillä juuri nyt se ei ole ympäristöluvan mukaisesti sallittua. Vaarallinen jäte voisi tulla Suomesta. Ulkomailta tuotava vaarallinen jäte tarvitsisi normaalin menettelyn mukaiset luvat. Sementin valmistus olisi vaarallisten jätteiden käsittelyn kannalta järkevin hyödyntämismuoto Suomen jätteille. Vaarallisen jätteen polttaminen korvaisi kivihiilen polttoa eli vähentäisi fossiilisia päästöjä. Näin ollen vaarallisen jätteen polttamisella sementtiteollisuudessa olisi Suomen kokonaispäästöjen kannalta myönteinen vaikutus. Nykytilanteeseen verrattuna sementtitehtaan päästöt pysyisivät ennallaan, sillä vaarallisen jätteenpolto ei muodostu kivihiiltä suurempia päästöjä ja muissa polttolaitoksissa muodostuvat päästöt vähenisivät siltä osin, kun siellä poltettaisiin pienempi määrä vaarallista jätettä.

Jätteenpolttoasetuksessa on määritetty raja-arvot laajalle joukolle komponentteja. Näistä vain CO (hiilimonoksidi)-raja-arvo ei täyty sementtiteollisuudessa. Hiilimonoksidille ei ole määritetty raja-arvoa sementin BAT-päätelmissä. Lievennyksen käyttöönotto ei yksinään mahdollista vaarallisten jätteiden polttoa yhdessäkään rinnakkaispolttolaitoksessa. Suomessa vaarallisten jätteiden polton edut ja haitat selvitetään hankekohtaisesti YVA-menettelyssä, ei lain tasolla muista EU-maista poiketen. YVA-menettelyssä määritetään todelliset ympäristövaikutukset ja arvioidaan, onko jätteen poltto kokonaisvaikutuksiltaan kannatettavaa vai ei. Polton raja-arvot asetetaan vasta tämän jälkeen ympäristöluvassa.

Lievennyksellä olisi positiivinen vaikutus jätehuoltoon. YM on POP-ohjeessa (<https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM016:00/2024>) määrittänyt sementtiunit soveltuvaksi pop-jätteiden hävitykseen – näistä monet ovat vaarallisia jätteitä. Näitä tulee Suomessa hävitettäväksi enemmän määrin tulevina vuosina (esim. sammutusvaahtoja).

Lainsäädännön epäjohtonmukaisuus

Suomen käytäntö poikkeaa muista EU-maista. EU:n teollisuuspäästädirektiivi sallii sementtiteollisuudelle vaarallisten jätteiden polton alle 40 %:n osuudella käyttäen sementtiteollisuuden omia raja-arvoja. Suomen jätteenpoltoasetus on implementoitu tiukemmin kuin EU-direktiivi edellyttää – Suomessa ei ole mahdollisuutta käyttää 40 %:n rajaa, vaan tiukemmat raja-arvot tulevat heti voimaan. Tämä asettaa suomalaisen sementtiteollisuuden eriarvoiseen asemaan muuhun EU-alueeseen nähden.

Käytännössä jätteenpoltoasetuksella pyritään osaoptimointiin. Tavoitteena vaikuttaisi olevan se, että vaarallista jätettä poltettaessa hiilimonoksidipäästö (CO) olisi mahdollisimman pieni. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon sitä, että sementin valmistus aiheuttaa saman hiilimonoksidipäästön riippumatta siitä, poltetaanko valmistuksessa vaarallista jätettä vai kivihiiltä. Vaarallisen jätteen polttaminen sementin valmistuksessa vähentää saman verran kivihiilen polttamista. Näin ollen kokonaispäästöt vähenisivät, kun vaarallinen jäte hyödynnettäisiin raaka-aineena eikä sitä vain hävitettäisi.

EU on sääntelyssään lähtenyt siitä, että vaarallisia jätteitä voi hyödyntää sementin valmistuksessa ja muut jäsenvaltiot ovat tätä implementoinnissaan hyödyntäneet. On käsittämätöntä, että Suomi ei salli vastaavaa, vaan hankaloittaa teollisuuden toimintaa muuta Eurooppaa tiukemmalla sääntelyllä.

Muutosta puoltavat näkökannat

Vaarallisen jätteen hyödyntäminen sementin valmistuksessa parantaisi vallitsevassa globaalissa tilanteessa huoltovarmuutta, sillä sementtiä valmistetaan Suomessa sekä Paraisilla että Lappeenrannassa. Vaarallinen jäte on voitava hävittää. Lähin sementtitehdas Suomen ulkopuolella on Ruotsissa Gotlannissa. Sementin saannin varmistaminen kotimaasta olisi tärkeää erityisesti meriliikenteen häiriötilanteessa.

Suomen taloustilanne on huolestuttava ja rakentaminen on aallonpohjassa. Tässä tilanteessa teollisuuden ja rakentamisen edellytyksiä olisi parannettava käytettävissä olevin keinoin. Norminpurku on aiheellista tilanteessa, jossa Suomi on jättänyt hyödyntämättä direktiivin jäsenvaltiolle salliman jouston ja hankaloittaa siten teollisuuden toimintaedellytyksiä. Tällä hetkellä Suomen teollisuutta kohdellaan huonommin kuin EU:n teollisuutta muuten, mikä heikentää Suomen asemaa. Vaarallisten jätteiden poltto sementtiteollisuuden rinnakkaispolton raja-arvoin on hyväksytty muissa EU-maissa.

Vaarallisten jätteiden poltto sementtiteollisuudessa vähentää globaaleja päästöjä ja korvaa suoraan fossiilisia polttoaineita (kivihiili). Korkea lämpötila ja pitkä viipymäaika takaavat puhtaan palamisen, mistä ei muodostu pohjatuhkaa. Suomen ympäristökeskus (SYKE) on tunnistanut, että sammutusvaahoja ja PFAS-yhdisteitä voidaan hävittää sementtiteollisuuden prosessissa Baselin sopimuksen mukaisesti. Seuraavan kymmenen vuoden aikana näitä jätteitä tulee yhä enemmän.

Edellä mainituilla perusteilla teollisuuspäästädirektiivin rinnakkaispolton 40 prosentin sääntö on sisällytettävä kansalliseen lainsäädäntöön. Päätös vähentäisi suoraan kivihiilen tarvetta sementin valmistuksessa ja asettaisi Suomen teollisuuden samalle viivalle muiden EU-maiden kanssa.

Pykälänmuutosehdotus

14 §

Ilmaan johdettavien päästöjen raja-arvot

Jätteenpolttolaitos sekä jätteen rinnakkaispolttolaitos, jossa poltetaan käsittelemätöntä jätelain 6 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua sekalaista yhdyskuntajätettä tai vaarallista jätettä, on suunniteltava, rakennettava ja varustettava ja sitä on käytettävä siten, että savukaasun epäpuhtauksien pitoisuudet eivät ylitä tämän asetuksen liitteessä 2 ilmaistuja päästöjen raja-arvoja. Jos jätettä käytävässä rinnakkaispolttolaitoksessa yli 40 prosenttia tuloksena olevasta lämmön luovutuksesta on peräisin vaarallisesta jätteestä, sovelletaan teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU liitteessä VI olevassa 3 osassa vahvistettuja päästöjen raja-arvoja.

Menettely niiden kunnan ilmoitusmenettelyssä olevien eläinsuojien osalta, jotka jatkossa kuuluisivat teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalaan: hallituksen esitysluonnoksessa on esitetty, kyseiset

eläinsuojat siirtyisivät valtion lupamenettelyn piiriin, jolloin menettely olisi yhdenmukainen kaikille teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalassa oleville eläinsuojille. Vaihtoehtoisena ratkaisuna voisi olla kyseisten eläinsuojien jääminen kunnan ilmoitusmenettelyn piiriin tai kaikkien direktiivin soveltamisalaan kuuluvien eläinsuojien siirtäminen valtion ilmoitusmenettelyn piiriin. Mikä olisi teidän kantanne asiaan ja perustelut kannallenne?

Martinkauppi Kirsi
Rakennustuoteteollisuus RTT ry/Rakennusteollisuus RT